

FACTSHEET | De effectiviteit van ethische codes in voetbalclubs: Een longitudinale analyse

Onderzoekers: Bram Constandt, Els De Waegeneer & Annick Willem
Team Sportmanagement, UGent
Contact & Info: bram.constandt@ugent.be

1. Achtergrond

Voetbalclubs worden geconfronteerd met heel wat ethische problemen, zoals agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, matchfixing ed. Heel wat voetbalclubs proberen die problemen het hoofd te bieden door een ethische code – een formeel document, waarin staat wat (niet) kan – op te stellen. Tot op heden blijft er evenwel veel onduidelijkheid over de effectiviteit van zo'n ethische code, zowel binnen als buiten de sport. Deze studie gaat dan ook na in welke mate het al dan niet hebben van een ethische code – net als het hebben van bepaalde structurele elementen binnen zo'n ethische code – bijdraagt tot het versterken van het ethisch klimaat binnen voetbalclubs.

2. Onderzoeksmethode

Deze studie is innovatief in die zin dat het een longitudinale studie betreft. Een dergelijke studie laat toe uitspraken over oorzakelijkheid te doen. De studie omvatte twee meetmomenten. Op moment 1 werden de structurele elementen van de ethische codes van 74 voetbalclubs gemeten, net als het ethische klimaat binnen die voetbalclubs. Tijdens moment 2, drie jaar later, werd opnieuw het ethisch klimaat van zoveel mogelijk van die voetbalclubs (uiteindelijk van 47 van de 74) gemeten. Het ethisch klimaat is een theoretisch erg sterk concept dat meet wat de gedeelde mening is over wat ethisch gedrag binnen een organisatie inhoudt en hoe ethische problemen dienen aangepakt te worden.

3. Belangrijkste resultaten

De resultaten van deze studie tonen aan dat het ethisch klimaat binnen de bestudeerde voetbalclubs in het algemeen gestegen is tijdens de periode van drie jaar tussen de twee meetmomenten. Die stijging is evenwel niet te wijten aan het al dan niet hebben van een ethische code op zich. Wel zien we dat bepaalde structurele elementen van een ethische code bijdragen aan de stijging van het ethisch klimaat binnen voetbalclubs. Deze elementen zijn: (1) de wens om te professionaliseren als motief om een ethische code op te stellen, (2) de betrokkenheid van sponsors bij het opstellen van de ethische code, (3) de aanwezigheid van een helpdesk bij vragen en (4) de bescherming van klokkenluiders.

4. Relevantie voor de praktijk

De studie toont aan dat het hebben van een ethische code slechts de eerste stap zou moeten zijn voor voetbalclubs die ethiek hoog in het vaandel dragen. Idealiter wordt de ethische code ingebed in een breder ethisch programma, met de nodige aandacht voor professionalisering, stakeholder management en klokkenluidersbescherming. Daarnaast is er nood aan sterk informeel organisatorisch ethisch leiderschap binnen voetbalclubs om de brug te slaan tussen de theorie en de praktijk. Hiermee bedoelen we dat dit leiderschap er toe moet bijdragen dat de ethische code niet verwordt tot een lege doos.

